

**ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΑΞΗΣ: ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**CHALLENGES AND STRATEGIES FOR CLASSROOM
MANAGEMENT: VIEWS OF PRIMARY EDUCATION
TEACHERS**

Χριστιάνα Καρούσιου
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
<https://orcid.org/0000-0003-3767-0035>
Karousiou.c@unic.ac.cy

Απόστολος Κατσικάς
Σ.Ε.Π. Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
Μεταδιδάκτωρ Ερευνητής
Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
<https://orcid.org/0009-0009-2162-1811>
katsikas.a@unic.ac.cy

Περίληψη

Η διαχείριση της τάξης αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τη διαμόρφωση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος που ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία και προάγει την ανάπτυξη των μαθητών/τριών. Η παρούσα μελέτη εξετάζει τις απόψεις 14 εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στη διαχείριση της τάξης και τις στρατηγικές που εφαρμόζουν για την αντιμετώπισή τους. Τα ευρήματα που προέκυψαν από τη θεματική ανάλυση ημι-δομημένων συνεντεύξεων αναδεικνύουν ως κυριότερες προκλήσεις τη διαχείριση συμπεριφοράς, την ενίσχυση ομαδικού πνεύματος και την προσαρμογή στις ανάγκες των μαθητών/τριών. Για την αντιμετώπισή τους οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν στρατηγικές όπως διαφοροποιημένη διδασκαλία, συστήματα ανταμοιβής, διαδραστικές δραστηριότητες και ενίσχυση κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων, δίνοντας έμφαση στη συνεργασία με τους γονείς. Τα ευρήματα της μελέτης εμπλουτίζουν τη συζήτηση σχετικά με τη διαχείριση της τάξης, παρέχοντας επιπλέον ενδείξεις για τη βελτιστοποίηση της εκπαιδευτικής πρακτικής στα ελληνικά δημοτικά σχολεία, προτείνοντας συγκεκριμένες πρακτικές που μπορούν να ενισχύσουν το έργο των εκπαιδευτικών.

Λέξεις κλειδιά

Διαχείριση Τάξης, Προκλήσεις, Στρατηγικές Αντιμετώπισης, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Abstract

Classroom management is a critical parameter in shaping a learning environment that enhances the educational process and promotes the development of students. This study examines the views of 14 primary school teachers on the challenges they face in classroom management and the strategies they use to address them. Findings from the thematic analysis of semi-structured interviews highlight the main challenges, such as behaviour management, fostering team spirit, and adapting to the needs of students. To deal with them, teachers use strategies such as individualized instruction, reward systems, interactive activities and reinforcement of social-emotional skills, with an emphasis on collaboration with parents. The findings of the study enrich the debate on classroom management, providing further evidence for optimizing educational practice in Greek primary schools suggesting specific practices that can enhance teachers' work.

Key words

Classroom management; Challenges; Coping strategies; Primary education.

0. Εισαγωγή

Στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα, οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν ποικίλες προκλήσεις (Affandi et al., 2020, Siddique et al., 2024, Yonas et al., 2023) όπως η διαχείριση και η οργάνωση της τάξης (Evertson & Weinstein, 2013, Messo et al., 2015). Η αποτελεσματική διαχείριση της τάξης μειώνει τη διασπαστική συμπεριφορά των μαθητών/τριών και ενισχύει τα κίνητρα και την εμπλοκή τους στη διαδικασία της μάθησης καθώς, η μείωση της αποκλίνοιας συμπεριφοράς συμβάλλει στη δημιουργία μιας θετικής κοινωνικο-συναισθηματικής ατμόσφαιρας, που είναι κρίσιμη για την επίδοση των μαθητών/τριών (Affandi et al., 2020).

Σημαντικό ρόλο στη διαχείριση της τάξης διαδραματίζουν οι σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες, οι οποίες επηρεάζουν καθοριστικά τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί προσεγγίζουν τόσο τη διδασκαλία όσο και τη διαχείριση της συμπεριφοράς των μαθητών/τριών. Η ενσωμάτωση αυτών των θεωριών στην εκπαιδευτική πρακτική μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη δημιουργία ενός πιο αποτελεσματικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος στην τάξη, ενισχύοντας τις κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών/τριών και προάγοντας την ενεργή συμμετοχή τους στη διαδικασία της μάθησης. Συγκεκριμένα, οι θεωρίες της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης υποστηρίζουν ότι η δημιουργία ενός υποστηρικτικού και συνεργατικού περιβάλλοντος είναι ζωτικής σημασίας για την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών (Jones & Bouffard, 2012). Η προσέγγιση της θετικής πειθαρχίας που προτείνεται από τη Nelsen (2006) δίνει έμφαση στην ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων και της αυτοπειθαρχίας μέσω της ενθάρρυνσης και της σαφούς καθοδήγησης, αποφεύγοντας την αυστηρή τιμωρία. Επιπλέον, η θεωρία της κοινωνικής μάθησης του Bandura (1977) αναδεικνύει τη σημασία των προτύπων συμπεριφοράς και της ενίσχυσης των θετικών κοινωνικών αλληλεπιδράσεων στην τάξη, συμβάλλοντας έτσι στην αποτελεσματική

διαχείριση της τάξης μέσω της προώθησης θετικών συμπεριφορών. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες, όπως αυτή του Vygotsky (1987), προτείνουν ότι η διαχείριση της τάξης πρέπει να λαμβάνει υπόψη το κοινωνικό πλαίσιο της μάθησης, προωθώντας τη συνεργασία και την ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης (McLeod, 2024).

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς είναι υπεύθυνοι για την καθοδήγηση και την αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς που παρουσιάζουν οι μαθητές/τριες (Jones & Jones, 2020, Messo et al., 2015). Ειδικότερα, στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση η διαχείριση της τάξης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την κατανόηση των μαθητών/τριών, την αξιολόγηση της συμπεριφοράς τους και την οργάνωση της κοινότητας στην τάξη (Luo, 2023). Παρά τις μελέτες που έχουν διεξαχθεί σχετικά με τη διαχείριση της τάξης, παραμένουν σημαντικά κενά σχετικά με τις συγκεκριμένες στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για τη διαχείριση της τάξης σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και υπό διαφορετικές συνθήκες. Ενώ υπάρχουν γενικές κατευθύνσεις και προτάσεις, οι ιδιαιτερότητες των Δημοτικών Σχολείων συχνά παραβλέπονται, με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειψη επαρκών δεδομένων που να αφορούν τις προκλήσεις και τις ανάγκες αυτής της εκπαιδευτικής βαθμίδας.

Η παρούσα έρευνα είναι αναγκαία για να καλύψει αυτό το κενό. Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στη διαχείριση της τάξης τους και τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν για να τις αντιμετωπίσουν. Η έρευνα αυτή επιδιώκει να προσφέρει μια συνολική εικόνα των δυναμικών της διαχείρισης της τάξης στα Δημοτικά Σχολεία, διερευνώντας τις πτυχές που επηρεάζουν την εκπαιδευτική πρακτική και προσφέροντας προτάσεις για τη βελτίωσή της. Η έρευνα επίσης αναμένεται να συμβάλλει στην ακαδημαϊκή γνώση και στην πρακτική εφαρμογή στρατηγικών διαχείρισης της τάξης, ενισχύοντας την ικανότητα των εκπαιδευτικών να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις προκλήσεις της σύγχρονης τάξης.

Για το σκοπό της παρούσας έρευνας τίθενται τα εξής ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία βασίζονται στις απόψεις των εκπαιδευτικών Δημοτικών Σχολείων:

1. Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στη διαχείριση της τάξης τους;
2. Ποιες τεχνικές χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για τη διαχείριση της τάξης τους;

1. Προκλήσεις στη διαχείριση της τάξης

Η διαχείριση της τάξης αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές αλλά ταυτόχρονα και πιο περίπλοκες πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Yonas et al., 2023). Αυτή η πρόκληση εντείνεται από την υπόθεση που κάνουν πολλά εκπαιδευτικά συστήματα παγκοσμίως ότι τα παιδιά της ίδιας ηλικίας έχουν παρόμοιες μαθησιακές ανάγκες. Οι Bostina-Bratu και Negoescu (2016) καταρρίπτοντας την υπόθεση αυτή, υπογραμμίζουν πως η ηλικία δεν είναι

πάντα ένας αξιόπιστος δείκτης των μαθησιακών αναγκών, καθώς οι μαθητές/τριες διαφέρουν σημαντικά ως προς τις ικανότητές τους, τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και τα κίνητρα που έχουν. Αυτή η διαφορετικότητα δημιουργεί μια πολύπλοκη και ετερογενή ατμόσφαιρα μέσα στην τάξη, την οποία οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διαχειριστούν με ευελιξία και δημιουργικότητα (Mustafida, 2021).

Μία από τις κυριότερες προκλήσεις για τους/τις εκπαιδευτικούς είναι να διαχειριστούν αυτήν την ετερογένεια με τρόπο που να μη δημιουργούνται προβλήματα όπως η ανεξέλεγκτη μαθησιακή ατμόσφαιρα και η αντιπάθεια προς τη διαφορετικότητα, η οποία οδηγεί σε βίαιες και εκφοβιστικές συμπεριφορές (Mustafida, 2021). Οι εκπαιδευτικοί συχνά βρίσκονται αντιμέτωποι με την πρόκληση της ένταξης μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα γενικά σχολεία και της εκπαίδευσης μαθητών/τριών με διαφορετική πολιτιστική και φυλετική ταυτότητα. Η προσπάθεια αυτή για παροχή ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών αποτελεί μια ακόμη δοκιμασία για τις επαγγελματικές δεξιότητες των εκπαιδευτικών (Karagianni et al., 2023). Η εφαρμογή πολυπολιτισμικών προσεγγίσεων στη διαχείριση της τάξης, όπως η διαχείριση της διαφορετικότητας των φύλων, της κοινωνικής θέσης, της εθνικότητας και της νοημοσύνης, μπορεί να αποτελέσει έναν κρίσιμο παράγοντα για τη δημιουργία μιας θετικής και παραγωγικής μαθησιακής εμπειρίας για όλα τα άτομα (Mustafida, 2021). Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αναλάβουν πολυδιάστατους ρόλους για να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις ενός ιδιαίτερα διαφοροποιημένου και πολύπλοκου μαθησιακού περιβάλλοντος (Hajisoteriou et al., 2018).

Μία άλλη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί είναι η διαχείριση των προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών/τριών, η οποία επηρεάζει τόσο τον/την ίδιο/α τον/την εκπαιδευτικό όσο και την καθημερινή λειτουργία της τάξης. Αυτές οι συμπεριφορές μπορεί να προκύπτουν από διάφορους παράγοντες, όπως μαθησιακές δυσκολίες ή αναπτυξιακές προκλήσεις, και συχνά οδηγούν σε αρνητικές επιπτώσεις στην τάξη. Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζει ένας/μία εκπαιδευτικός τα προβλήματα συμπεριφοράς είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς η ανεπαρκής διαχείριση μπορεί να επιδεινώσει το πρόβλημα επηρεάζοντας αρνητικά ακόμη περισσότερο το κλίμα που επικρατεί σε μία τάξη (Maunula et al., 2023).

Παράλληλα, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και οι συνεχώς εξελισσόμενες παιδαγωγικές θεωρίες αποτελούν μια σημαντική πρόκληση για τους/τις εκπαιδευτικούς, καθώς χρειάζεται να συμβαδίζουν με αυτές τις καινοτομίες. Η ανάγκη για συνεχή εξέλιξη των δεξιοτήτων και των μεθοδολογιών τους, προκειμένου να ενσωματώσουν αποτελεσματικά τις νέες τεχνολογίες στις τάξεις τους, είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Παρ' όλα αυτά, οι θεσμικοί φορείς, συχνά, δεν παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη για τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών στην ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην εργασία τους (Koehler & Mishra, 2009).

2. Στρατηγικές διαχείρισης της τάξης

Η αποτελεσματική διαχείριση της τάξης αναδεικνύεται ως κρίσιμος παράγοντας για τη διαμόρφωση ενός ιδανικού μαθησιακού περιβάλλοντος (Affandi et al., 2020). Στη βιβλιογραφία, ωστόσο, υπάρχουν διάφορες οπτικές σχετικά με την καλύτερη προσέγγιση για τη διαχείριση της τάξης. Οι Messo et al. (2015) τονίζουν τη σημασία μιας οργανωμένης και συνεκτικής ατμόσφαιρας, υποστηρίζοντας ότι αυτή αποτελεί τον πυρήνα της αποτελεσματικής διδασκαλίας. Αντίθετα, ο Luo (2023) επισημαίνει ότι η συμμετοχική προσέγγιση, όπου οι μαθητές/τριες εμπλέκονται ενεργά στη λήψη αποφάσεων, μπορεί να είναι εξίσου σημαντική για τη διατήρηση της τάξης.

Η δημιουργία μιας οργανωμένης και συνεκτικής ατμόσφαιρας είναι αναγκαία για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων και την εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης (Messo et al., 2015). Η επικράτηση θορύβου και αρνητικής ατμόσφαιρας δυσχεραίνει τη διδασκαλία (Affandi et al., 2020). Ο κεντρικός στόχος της διαχείρισης της τάξης είναι η ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος που προάγει τη μάθηση, μειώνει τις διασπαστικές συμπεριφορές και ενθαρρύνει τις θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις (Affandi et al., 2020). Οι Karagianni et al. (2023) και Weber et al. (2022) συμφωνούν ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εφαρμόζουν παρεμβάσεις που διατηρούν ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον.

Η αντίληψη για τις τεχνικές διαχείρισης της τάξης έχει αλλάξει με το πέρασμα του χρόνου. Από την παραδοσιακή προσέγγιση, που επικεντρώνεται στον έλεγχο της τάξης από τον/την εκπαιδευτικό, η σύγχρονη προσέγγιση μετακινείται προς μια πιο δημοκρατική μορφή διαχείρισης. Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στη διαχείριση της τάξης (Luo, 2023). Αυτή η αλλαγή υποστηρίζεται από τους Messo et al. (2015), οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι μαθητοκεντρικές πρακτικές ενισχύουν την ατομική αξία και την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών/τριών.

Στο πλαίσιο αυτής της σύγχρονης προσέγγισης, οι διδακτικές στρατηγικές στοχεύουν στην προσαρμογή των δραστηριοτήτων με βάση τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/τριών. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναθέτουν εργασίες που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/τριες να επιλέγουν θέματα προσαρμοσμένα στα ενδιαφέροντά τους, διευκολύνοντας την αυτοέκφραση και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης (Messo et al., 2015).

Για να ενισχυθεί η μαθητοκεντρική προσέγγιση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οργανώσουν ομάδες εργασίας όπου οι μαθητές/τριες συνεργάζονται για να επιλύσουν προβλήματα. Αυτή η μέθοδος προάγει τη συνεργατικότητα και ενισχύει την αίσθηση ευθύνης των μαθητών/τριών. Η διαμόρφωση ενός χώρου στην τάξη για συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών ενισχύει την αυτονομία και τη δημιουργικότητά τους.

Η μαθητοκεντρική προσέγγιση συμβάλλει στην ενίσχυση της ποιότητας της μάθησης και στην ανάπτυξη του συναισθηματικού κόσμου των μαθητών/τριών. Η υιοθέτηση ενός δημοκρατικού μοντέλου στη διαχείριση της τάξης, που διακρίνεται από τον σεβασμό προς τις

ατομικές απόψεις, αποδεικνύεται αποτελεσματική. Αυτή η μέθοδος ενισχύει τις μαθησιακές δεξιότητες και βελτιώνει τη συνολική ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Luo, 2023). Ωστόσο, η επιτυχή εφαρμογή αυτής της προσέγγισης προϋποθέτει την κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (Messo et al., 2015).

Οι ποιοτικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών, καθώς και η καλλιέργεια ουσιαστικών σχέσεων, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος (Karagianni et al., 2023, Luo, 2023). Ο Luo (2023) υπογραμμίζει ότι η επικοινωνία και η συνεργασία είναι κεντρικά στοιχεία για την ενίσχυση της συνεργασίας και την προώθηση αποδεκτών συμπεριφορών. Οι Karagianni et al. (2023) αναφέρουν ότι είναι ουσιώδες για τους/τις εκπαιδευτικούς να εμπλέκουν τους/τις μαθητές/τριες σε διάφορες δραστηριότητες, ενισχύοντας τον αμοιβαίο σεβασμό και τη συνεργασία.

Για την καλύτερη λειτουργία της τάξης, κρίσιμη είναι η εφαρμογή παρεμβάσεων που επικεντρώνονται στη μείωση προκλητικών συμπεριφορών, διατηρώντας ένα θετικό περιβάλλον. Οι Weber et al. (2022) προτείνουν την αύξηση των επαίνων και τη μείωση των επιπλήξεων ως στρατηγικές για τη βελτίωση της συμπεριφοράς. Η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών μπορεί να προσφέρει καινοτόμες λύσεις για τη διαχείριση της τάξης (Hosan et al., 2022).

Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας είναι επίσης σημαντική για την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης. Ο Luo (2023) τονίζει ότι η συνεχής αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων μπορεί να οδηγήσει σε βελτιωμένα αποτελέσματα για τους/τις μαθητές/τριες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιούν εβδομαδιαίες αναφορές ή ηλεκτρονικές πλατφόρμες για να ενημερώνουν τους γονείς για την πρόοδο των μαθητών/τριών.

Συμπερασματικά, η διαχείριση της τάξης αποτελεί κεντρικό στοιχείο στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενισχύοντας την ακαδημαϊκή επιτυχία και διασφαλίζοντας την ποιότητα της εκπαίδευσης (Hosan et al., 2022). Οι ευέλικτες και προσαρμοσμένες στρατηγικές είναι ουσιώδεις για τη δημιουργία ενός παραγωγικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως τα χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών και η κουλτούρα της σχολικής κοινότητας (Affandi et al., 2020, Karagianni et al., 2023, Luo, 2023).

3. Μεθοδολογία

Η βάση αυτής της έρευνας στηρίζεται στις αρχές της ερμηνευτικής επιστημολογίας, η οποία ενστερνίζεται την έννοια μιας υποκειμενικής αλήθειας που επηρεάζεται από προσωπικές συναντήσεις (Lanka et al., 2020). Για να διασφαλιστεί ότι οι ερωτηθέντες έχουν την ελευθερία να εκφραστούν, χρησιμοποιούνται ημιδομημένες συνεντεύξεις (Bryman, 2017), προσφέροντας τη δυνατότητα στον/στην ερευνητή/τρια να μελετήσει ένα θέμα εις βάθος μέσα από τη συζήτηση που αναπτύσσεται με τον/τη συνεντευξιζόμενο/η (Cohen et al., 2008).

Ο οδηγός συνέντευξης αποτελείται από τις εξής ενότητες:

1. Δημογραφικά στοιχεία: Περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, τα έτη εργασίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και την περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο που υπηρετούν.
2. Κύρια συνέντευξη: Αποτελεί το κύριο μέρος των ημιδομημένων συνεντεύξεων και είναι προσαρμοσμένη στα 2 ερευνητικά ερωτήματα, που τέθηκαν αρχικά. Οι άξονες του κύριου μέρους των συνεντεύξεων αφορούν: α) τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στη διαχείριση της τάξης στο Δημοτικό Σχολείο (Karagianni et al., 2023, Manuila et al., 2023, Mustafida, 2021) και β) τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για τη διαχείριση της τάξης τους (Affandi et al., 2020, Karagianni et al., 2023, Luo, 2023, Messo et al., 2015, Weber et al., 2022, Yonas et al., 2023). Οι ερωτήσεις του οδηγού συνέντευξης κατασκευάστηκαν από τους ερευνητές.

Ενδεικτικά, ορισμένες από τις ερωτήσεις που τέθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων είναι:

- Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στη διαχείριση της τάξης στο Δημοτικό Σχολείο;
- Πώς προσαρμόζετε τις τεχνικές διαχείρισης της τάξης, ανάλογα με τις διαφορετικές ανάγκες και προσωπικότητες των μαθητών/τριών;
- Υπάρχουν συγκεκριμένες στρατηγικές που έχετε βρει ιδιαίτερα αποτελεσματικές στη διατήρηση της τάξης;
- Πώς αντιμετωπίζετε περιπτώσεις δυσκολίας συμπεριφοράς ή διαταραχών στην τάξη;
- Ποιος είναι ο ρόλος της συνεργασίας με τους γονείς στη διαχείριση της τάξης και πώς προσεγγίζετε αυτή τη συνεργασία;

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντακτική ακρίβεια, η σαφήνεια και η πληρότητα των ερωτήσεων, διεξήχθησαν τρεις ημιδομημένες πιλοτικές συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς που δε συμμετείχαν στην κύρια μελέτη, βελτιώνοντας τον οδηγό συνέντευξης (Λιαργκόβας et al., 2019). Οι κυρίως συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν από τον Ιούνιο έως τον Ιούλιο 2024, είτε πρόσωπο με πρόσωπο, είτε τηλεφωνικά ή μέσω Skype, ανάλογα με την προτίμηση των συμμετεχόντων, διαρκώντας περίπου 45 λεπτά.

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 14 εκπαιδευτικοί Δημοτικών Σχολείων που εργάζονται στην Ελλάδα, μέσω σκόπιμης δειγματοληψίας στοχεύοντας στην επιλογή στοιχείων με βάση τη συνάφειά τους με τα ερευνητικά ερωτήματα. Η διαδικασία των συνεντεύξεων ολοκληρώθηκε όταν επιτεύχθηκε κορεσμός δεδομένων, δηλαδή όταν δεν παρατηρήθηκαν νέα ευρήματα (Bryman, 2017). Τα δημογραφικά στοιχεία των συνεντευξιζόμενων είναι το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, τα έτη εργασίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και η περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο που υπηρετούν. Για τη διευκόλυνση της παρουσίασης των αποτελεσμάτων της ανάλυσης, οι ερωτηθέντες εμφανίζονται ως Σ1... Σ14, αντίστοιχα. Οι ερωτηθέντες είναι κατά κύριο λόγο γυναίκες δασκάλες, κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών

και έχουν προϋπηρεσία τουλάχιστον 12 έτη (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

Εκπαιδευτικοί	Φύλο	Πόλη	Προϋπηρεσία	Μορφωτικό Επίπεδο
<i>Σ1</i>	Γυναίκα	Αθήνα	22	Πτυχίο
<i>Σ2</i>	Γυναίκα	Κρήτη	15	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ3</i>	Γυναίκα	Θεσσαλονίκη	14	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ4</i>	Άντρας	Αθήνα	12	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ5</i>	Γυναίκα	Αθήνα	15	Πτυχίο
<i>Σ6</i>	Γυναίκα	Κρήτη	13	Πτυχίο
<i>Σ7</i>	Γυναίκα	Θεσσαλονίκη	6	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ8</i>	Γυναίκα	Κέρκυρα	16	Πτυχίο
<i>Σ9</i>	Γυναίκα	Κέρκυρα	14	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ10</i>	Γυναίκα	Θεσσαλονίκη	16	Πτυχίο
<i>Σ11</i>	Γυναίκα	Κέρκυρα	14	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ12</i>	Άντρας	Κρήτη	21	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ13</i>	Γυναίκα	Αθήνα	19	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα
<i>Σ14</i>	Άντρας	Αθήνα	23	Πτυχίο

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης (Bryman, 2017), ακολουθώντας τα έξι στάδια που προτείνει ο Creswell (2013). Αρχικά, οι συνεντεύξεις αναγνώστηκαν λεπτομερώς για εξοικείωση και κατανόηση. Τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν σε κατηγορίες, εντοπίστηκαν μοτίβα και δημιουργήθηκαν θεματικές ενότητες, οι οποίες συνδέθηκαν με τα ερευνητικά ερωτήματα για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα.

Για να ενισχυθεί η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων, ένας δεύτερος ανεξάρτητος ερευνητής κλήθηκε να εξετάσει τα δεδομένα και τις ερμηνείες, με σκοπό να επιβεβαιωθεί η συνέπεια και η αντικειμενικότητα της ανάλυσης. Κατά τη διάρκεια της συλλογής δεδομένων, δόθηκε έμφαση στην προσεκτική παρατήρηση και την ενεργητική ακρόαση, αποφεύγοντας υπερβολικές παρεμβάσεις, ώστε να μην επηρεαστούν οι απαντήσεις των συμμετεχόντων. Το τελικό κείμενο ελέγχθηκε εξονυχιστικά, ώστε να διασφαλιστεί η ακρίβεια των ισχυρισμών και να παρουσιαστούν τα δεδομένα με τρόπο που αντικατοπτρίζει πλήρως την πολυπλοκότητα του φαινομένου, χωρίς αποκλεισμούς δεδομένων που δεν ευθυγραμμίζονται με τα τελικά συμπεράσματα (Βρασιδάς, 2014, Willig, 2014).

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στα ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των σταδίων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας των συνεντεύξεων. Πριν την έναρξη της έρευνας, όλοι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν

πλήρως για τον σκοπό και τη διαδικασία της έρευνας, ενώ εξασφαλίστηκε η εθελοντική και ενσυνείδητη συμμετοχή τους μέσω της υπογραφής σχετικών εντύπων συναίνεσης. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, διασφαλίστηκε η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που παρείχαν οι συμμετέχοντες, προστατεύοντας έτσι την ταυτότητά τους και τα προσωπικά τους δεδομένα. Επιπλέον, δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να αποσυρθούν από την έρευνα οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς καμία συνέπεια. Μετά το πέρας των συνεντεύξεων, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τα αποτελέσματα της έρευνας και τους δόθηκε η δυνατότητα να παράσχουν ανατροφοδότηση ή να εκφράσουν τυχόν ανησυχίες (Bryman, 2017, Cohen et al., 2008, Λιαργκόβας et al., 2019). Η παρούσα έρευνας έλαβε δεοντολογική έγκριση από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για τη διεξαγωγή της με αριθμό πρωτοκόλλου 22930.

4. Αποτελέσματα

Η ανάλυση ανέδειξε θεματικές σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στα Δημοτικά Σχολεία και τις στρατηγικές που εφαρμόζουν για τη διαχείρισή τους. Οι προκλήσεις περιλαμβάνουν τη διαχείριση συμπεριφοράς, την ενίσχυση ομαδικού πνεύματος, τον ανταγωνισμό, τις συγκρούσεις, την προσαρμογή σε μαθησιακές ανάγκες και τη συνεργασία με γονείς. Για την αντιμετώπισή τους, εφαρμόζουν στρατηγικές όπως διαφοροποιημένη διδασκαλία, σαφείς κανόνες, συστήματα ανταμοιβής, διαδραστικές δραστηριότητες και ενίσχυση κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων, δίνοντας έμφαση στη συνεργασία με γονείς για υποστηρικτικό περιβάλλον (Πίνακας 2).

Πίνακας 2: Θεματικός Χάρτης των Αποτελεσμάτων

Θεματική Κατηγορία	Υποθέματα
Προκλήσεις στη Διαχείριση της Τάξης	<ul style="list-style-type: none"> - Διαχείριση συμπεριφοράς - Ενίσχυση ομαδικού πνεύματος - Ανταγωνισμός και συγκρούσεις - Διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες - Μη τήρηση των κανόνων - Μεγάλες τάξεις - Έλλειψη κινήτρων - Διάσπαση προσοχής των μαθητών/τριών - Δυσκολία συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων - Μεγάλος όγκος ύλης και περιορισμένος διδακτικός χρόνος - Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
Στρατηγικές Διαχείρισης της Τάξης	<ul style="list-style-type: none"> - Διαφοροποιημένη διδασκαλία - Συστήματα ανταμοιβών - Θέσπιση ορίων/κανόνων - Δίκαιη στάση/Ενδιαφέρον/Σεβασμός/Δημιουργία σχέσεων

	<ul style="list-style-type: none"> - Σύστημα επιβράβευσης/επαίνου καλής συμπεριφοράς - Διαδραστικές δραστηριότητες - Ομαδικές δραστηριότητες κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης - Εμπλοκή των μαθητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία/κίνητρα ενσωμάτωσης - Καθορισμός υποχρεώσεων, κανόνων, συνεπειών και ποινών - Καθορισμός ξεκάθαρων διδακτικών στόχων - Υποστήριξη/Επικοινωνία/Συζητήσεις με τους/τις μαθητές/τριες (ομαδικές, προσωπικές) - Αποφυγή τιμωριών/επίπληξης - Συνεργασία με γονείς (τακτική επικοινωνία, συμμετοχή σε δραστηριότητες, χρήση ψηφιακών εργαλείων κ.λπ.) - Συνεργασία με ειδικούς και διευθυντή/τρια σχολείου
--	--

4.1. Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί

Οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις στη διαχείριση της τάξης, με κυριότερες τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών/τριών, τον ανταγωνισμό που οδηγεί σε συγκρούσεις και την προσπάθεια δημιουργίας μιας ομάδας με ομαδικό πνεύμα και αλληλοσεβασμό, επισημαίνοντας παράλληλα την ανάγκη για στρατηγικές που ενισχύουν την κοινωνική ενσωμάτωση και την ενσυναίσθηση, καθώς και την ενεργή συμμετοχή των γονέων για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Όπως αναφέρουν:

Ο ανταγωνισμός μεταξύ των μαθητών που οδηγεί σε συγκρούσεις, η έλλειψη ορίων και η δυσκολία στη διαχείριση θυμού αρκετών μαθητών (Σ3).

Η γνώμη μου είναι ότι οι κυριότερες προκλήσεις στη διαχείριση της τάξης στο δημοτικό σχολείο περιλαμβάνουν τη διαχείριση της συμπεριφοράς των μαθητών (Σ8).

Οι συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών είναι αναπόφευκτες και σχεδόν καθημερινές. Μπορεί να είναι κοινωνικές, προσωπικές ή ακόμη και ακαδημαϊκές (Σ9).

Οι κύριες προκλήσεις είναι.. η διαχείριση των συμπεριφορών και του ψυχισμού των μαθητών (Σ11).

Επιπλέον, μια σημαντική πρόκληση είναι η καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος και η διαμόρφωση ενός πλαισίου βασισμένου στον αλληλοσεβασμό, στην αποδοχή της διαφορετικότητας, στην ενσυναίσθηση και στην κοινωνική ενσωμάτωση του συνόλου των μαθητών (Σ14).

Επιπλέον τονίστηκαν προκλήσεις όπως η μη τήρηση των κανόνων, οι διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες-επίπεδα των μαθητών/τριών, η ύπαρξη μεγάλων τάξεων, τα προβλήματα συνεργασίας των εκπαιδευτικών με γονείς, η διάσπαση προσοχής των μαθητών/τριών αλλά και η έλλειψη κινήτρων.

Όλο και πιο συχνά συναντάμε προβλήματα διαχείρισης προσοχής από την πλευρά των μαθητών, οι οποίοι αδυνατούν να παραμείνουν συγκεντρωμένοι σε δραστηριότητες για πολλή ώρα, ακόμα κι αν αυτές είναι ευχάριστες. Τέλος, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται πολύ συχνά έλλειψη κινήτρων στους μαθητές, πράγμα που μειώνει σημαντικά την προσπάθεια που καταβάλουν για να ανταπεξέλθουν στα διάφορα έργα που τους ανατίθενται (Σ2).

Ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται με αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια και δυσχεραίνει τη διαχείριση της τάξης είναι η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στην τήρηση των κανόνων (Σ7).

Οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζω στη διαχείριση της τάξης περιλαμβάνουν τη διαφορετικότητα στα εκπαιδευτικά επίπεδα και τις ανάγκες των μαθητών (Σ12).

Το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό είναι οι υπερβολικά μεγάλες τάξεις, με σημαντικό αριθμό παιδιών. Αυτό δυσκολεύει τη δημιουργία προσωπικής σχέσης με κάθε μαθητή/τρια και περιορίζει την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης. Επιπλέον, η συνεργασία με τους γονείς αποτελεί σημαντικό κομμάτι της διαχείρισης της τάξης. Η ενεργή συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή των παιδιών είναι κρίσιμη, αλλά, δυστυχώς, παρατηρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό γονέων δε συμμετέχει ενεργά (Σ9).

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν τον μεγάλο όγκο ύλης και τον περιορισμένο χρόνο, αλλά και την ίδια την επαγγελματική τους ανάπτυξη ως προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στη διαχείριση της τάξης τους.

Μέσα σε όλα αυτά, έχουμε και τη διαχείριση του χρόνου. Ο διαθέσιμος χρόνος δεν είναι επαρκής για να καλύψουμε την προγραμματισμένη ύλη, να υλοποιήσουμε έργα (project) και, ταυτόχρονα, να παρέχουμε αρκετό χρόνο για εξατομικευμένη βοήθεια και δραστηριότητες που ενισχύουν τις κοινωνικές δεξιότητες και τον συναισθηματικό κόσμο των μαθητών (Σ9).

Οι κύριες προκλήσεις είναι η πληθώρα της ύλης σε συνάρτηση με τον περιορισμένο διδακτικό χρόνο (Σ11).

Η επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συνεργεί στις προκλήσεις διαχείρισης της τάξης (Σ13).

4.2. Στρατηγικές Διαχείρισης της Τάξης

Οι εκπαιδευτικοί για τη διαχείριση των προκλήσεων που παρουσιάζονται στην τάξη τους χρησιμοποιούν διάφορες πρακτικές. Σύμφωνα με τη θεματική ανάλυση προκύπτει πως οι πρακτικές αυτές των εκπαιδευτικών αφορούν: τη διαχείριση των μαθησιακών και προσωπικών αναγκών των μαθητών/τριών, την ομαλή λειτουργία της τάξης, την αντιμετώπιση των

μαθητών/τριών που παρουσιάζουν δυσκολίες στη συμπεριφορά και τη συνεργασία με τους γονείς των μαθητών/τριών.

Σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης των μαθησιακών και προσωπικών αναγκών των μαθητών/τριών προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούν την εξατομικευμένη διδασκαλία και τη θέσπιση ορίων και κανόνων.

Πρωταρχικό ρόλο για εμένα παίζουν τα «όρια» που θα τεθούν από την αρχή (Σ1).

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η εξατομικευμένη καθοδήγηση βοηθούν πολύ τη δουλειά του εκπαιδευτικού στη διαχείριση της τάξης (Σ5).

Αναφερόμενοι αρχικά στους κανόνες της τάξης που τίθενται στην αρχή της σχολικής χρονιάς σε συνεργασία με τους μαθητές, κρίνεται σκόπιμο να μη παρουσιαστούν μόνο προφορικά και γραπτά, αλλά και οπτικοποιημένοι, ώστε να γίνουν πλήρως αντιληπτοί ακόμη και από μαθητές με μαθησιακές ή άλλες δυσκολίες (Σ7).

Διαχειριζόμαστε την τάξη με αποτελεσματικό τρόπο, εφαρμόζοντας κανόνες και περιμένοντας αποκρίσεις ανάλογα με τις ατομικές ανάγκες των μαθητών (Σ8).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν πως εφαρμόζουν συστήματα ανταμοιβών, χρησιμοποιούν διαδραστικές δραστηριότητες και προσπαθούν να εντοπίσουν και να κατανοήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών τους με σκοπό να διαχειριστούν τις μαθησιακές και προσωπικές τους ανάγκες.

Στην αρχή της χρονιάς έκανα μία καταγραφή, μέσα από ένα παιχνίδι, των διάφορων ενδιαφερόντων των μαθητών και των σημείων στα οποία οι ίδιοι θεωρούν ότι τα καταφέρνουν καλύτερα. Στη συνέχεια χώρισα τους μαθητές σε ομάδες, φροντίζοντας σε κάθε ομάδα να υπάρχουν μαθητές με διαφορετικά «δυνατά σημεία» (Σ2).

Τέλος, εφαρμόζω συστήματα ανταμοιβών που προσαρμόζονται στις προσωπικότητες των μαθητών, προκειμένου να διατηρώ ένα θετικό κλίμα στην τάξη (Σ9).

Επιλέγω διαδραστικές δραστηριότητες οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες του κάθε μαθητή και να εμπλέξουν το σύνολο της τάξης στη μαθησιακή διαδικασία με ευχάριστο τρόπο (Σ12).

Τέλος, ως πρακτικές διαχείρισης των συγκεκριμένων αναγκών υπογραμμίστηκαν η δίκαιη στάση και ο σεβασμός απέναντι σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες και η ενημέρωση γονέων σχετικά με τη συμπεριφορά των παιδιών τους.

Προσπαθώ να κρίνω όλους τους μαθητές μου με τους ίδιους, δίκαιους και ακόμη και αυστηρούς, κάποιες φορές, όρους (Σ1).

Ο διάλογος για την επίλυση ζητημάτων έχει πρωτεύοντα ρόλο, όπως επίσης ο σεβασμός και η αποδοχή της προσωπικότητας κάθε μαθητή. Επίσης, ενημέρωση των γονέων σχετικά με τα προβλήματα του παιδιού (Σ14).

Σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές ομαλής λειτουργίας της τάξης, οι εκπαιδευτικοί προτιμούν κυρίως την εφαρμογή συστημάτων επιβράβευσης καλής συμπεριφοράς, την ομαδική και προσωπική συζήτηση και τους παιγνιώδεις τρόπους ενδυνάμωσης σχέσεων/μάθησης.

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς αλλά και κατά τη διάρκεια αφιερώνω χρόνο για παιχνίδια γνωριμίας ώστε να ενισχυθεί η συνεργασία, η ομαδικότητα, οι φιλικές σχέσεις και η ενσυναίσθηση. Επίσης, στις μικρότερες τάξεις βοηθούν και τα συστήματα επιβράβευσης καλής συμπεριφοράς. (Σ3).

Αποτελεσματικές στρατηγικές είναι οι συζητήσεις στην ολομέλεια της τάξης, αλλά και κατ' ιδίαν (Σ13).

Ως πρακτικές διαχείρισης των προκλήσεων στην τάξη αναφέρονται επίσης από ορισμένους εκπαιδευτικούς, ο καθορισμός και η τήρηση ξεκάθαρων διδακτικών στόχων, ο καθορισμός υποχρεώσεων, κανόνων, συνεπειών και ποινών και η χρήση διάφορων τεχνικών που είναι προσαρμοσμένες στην προσωπικότητα των μαθητών/τριών.

Ο δάσκαλος δεν είναι φίλος με τα παιδιά παρά μόνο σε ένα βαθμό. Πρέπει να κρατά τη θέση του, αφήνοντας χώρο σε αυτά να εκφραστούν και να αυτενεργήσουν. Έτσι παίρνουν το μήνυμα ότι τα εμπιστεύεται και ξέρουν πως για καθετί που θα χρειαστούν θα είναι εκεί (Σ1).

Η αποσαφήνιση των διδακτικών στόχων κάθε διδακτικής ώρας σε συνδυασμό με τη γνώση του διαθέσιμου χρόνου βοηθούν αρκετά, ώστε οι μαθητές να οργανώνουν την εργασία τους χωρίς να παρεκτρέπονται σε άσκοπες συζητήσεις και ενέργειες (Σ2).

Ο σεβασμός και η αποδοχή της προσωπικότητας του κάθε μαθητή είναι η βάση για την εφαρμογή των διάφορων τεχνικών (Σ3).

Ο ορισμός των κανόνων και των υποχρεώσεων πρέπει να είναι σαφής όπως και οι συνέπειες της μη τήρησής τους που συχνά αφορούν όλη την τάξη ως ομάδα κι όχι μόνο του μαθητή που δεν τους τήρησε (Σ6).

Σχετικά με τις πρακτικές αντιμετώπισης μαθητών/τριών με δυσκολίες στη συμπεριφορά οι εκπαιδευτικοί στοχεύουν κυρίως σε δράσεις/ομαδικά παιχνίδια ενσωμάτωσης-κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης, σε συζήτηση με τους/τις εν λόγω μαθητές/τριες καθώς και στην εμπλοκή γονέων, προκειμένου να διαχειριστούν τις συγκεκριμένες καταστάσεις.

Προσπαθώ να προσεγγίσω τον μαθητή με κατανόηση και ανάλογα με την ηλικία του, με σχετική συζήτηση να εντοπίσουμε τα προβλήματα και από κοινού (Σ6).

Δημιουργώ δραστηριότητες που εστιάζονται στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως η επικοινωνία, η συνεργασία και η επίλυση διαφορών. Επιλέγω παιχνίδια και δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ομαδική εργασία και την αμοιβαία κατανόηση. Ενσωματώνω θεματικές που αφορούν τη συναισθηματική νοημοσύνη στο πρόγραμμα διδασκαλίας, βοηθώντας τους μαθητές να αναγνωρίσουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους και των άλλων... Με τη συνεργασία των γονέων, προσπαθώ να αντλήσω πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενα ζητήματα ή αλλαγές στην οικογενειακή κατάσταση που ενδέχεται να επηρεάζουν τη συμπεριφορά του μαθητή (Σ9).

Επιπροσθέτως, προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί προβαίνουν σε επιβράβευση θετικών συμπεριφορών και συνεργάζονται με τον/τη διευθυντή/τρια αλλά και με διάφορους ειδικούς όπως ψυχολόγους. Τέλος, ορισμένοι τονίζουν ως πρακτικές την εμπλοκή των μαθητών/τριών αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία, την εφαρμογή συνεπειών και την επίπληξη. Άλλοι πάλι υποστηρίζουν την αποφυγή επίπληξης και τιμωρίας ως πρακτική αντιμετώπισης μαθητών/τριών με δυσκολίες στη συμπεριφορά.

Ένας τρόπος που χρησιμοποιώ, είναι να εμπλέκω αυτά τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία, δίνοντάς τους αρμοδιότητες που τα κάνουν να φαίνονται και να νιώθουν «σπουδαία». Συνήθως οι «παραβατικές» συμπεριφορές είναι παιδιά του τελευταίου θρανίου που δε βρίσκουν ενδιαφέρον στο μάθημα ακριβώς επειδή έχουν δυσκολίες (Σ1).

Τις επιτυχίες των πιο αδύναμων μαθητών θα πρέπει να φροντίζει ο εκπαιδευτικός να αναδεικνύονται και να επιβραβεύονται συχνά, ώστε να ενισχύεται η αυτοεικόνα του κάθε μαθητή αλλά και η αποδοχή του από τους άλλους (Σ2).

Εκεί ο εκπαιδευτικός αναγκαστικά θα πρέπει να παρέμβει πιο δραστικά, αρχικά κάνοντας παρατήρηση χωρίς να αναφέρει το όνομα του μαθητή, εξηγώντας, αν χρειαστεί, το πρόβλημα που δημιουργείται. Αν δεν υπάρχει βελτίωση της κατάστασης, τότε ο μαθητής καλείται με το όνομά του να επανέλθει στην τάξη (Σ7).

Σε συνεργασία με ειδικούς εκπαιδευτικούς, τον διευθυντή του σχολείου... εξετάζουμε εναλλακτικές προσεγγίσεις και προγράμματα υποστήριξης (Σ9).

Σε καμία περίπτωση δε βοηθάει η έντονη επίπληξη και η στοχοποίηση του παιδιού που εμφανίζει δυσκολίες συμπεριφοράς (Σ14).

Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος θεωρούν πως η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών-γονέων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που παρουσιάζονται στην τάξη τους. Ειδικότερα, αναφέρουν πως η σύμπνοια χειρισμών/στόχων/κανόνων μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και η ανταλλαγή στρατηγικών υποστήριξης της μάθησης συντελούν στη διαχείριση της τάξης.

Η συνεργασία με τους γονείς είναι το Α και το Ω, αφού αν δεν υπάρχει σύμπνοια απόψεων και χειρισμών μεταξύ γονέα και δασκάλου το παιδί λαμβάνει λάθος μηνύματα,μπερδεύεται και τελικά δεν καταλαβαίνει ποια είναι η σωστή στάση που πρέπει να κρατήσει (Σ1).

Ο ρόλος της συνεργασίας είναι πολύ σημαντικός, γιατί μπορεί να εφαρμοστεί μια από κοινού στάση στη διαχείριση (Σ4).

Ενημερώνω τους γονείς για τη συμπεριφορά του παιδιού τους και συνεργάζομαι μαζί τους για να οδηγηθούμε σε κοινές λύσεις. Η συνεργασία με την οικογένεια είναι σημαντική για τη συνολική αντιμετώπιση του θέματος (Σ9).

...καθώς και η ανταλλαγή στρατηγικών για την υποστήριξη της μάθησης στο σπίτι, ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία (Σ12).

Ο ρόλος της συνεργασίας με τους γονείς είναι κομβικός. Μία αρμονική συνεργασία δημιουργεί σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, θέτει κοινούς στόχους και τους υποστηρίζει σε ένα σταθερό και αδιαμφισβήτητο πλαίσιο συναντίληψης (Σ13).

Αναφορικά με τους τρόπους που οι εκπαιδευτικοί προσεγγίζουν τους γονείς, αντιλαμβανόμενοι τη σπουδαιότητα της συνεργασίας τους, αυτοί είναι κυρίως μέσω τακτικής ενημέρωσης και επικοινωνίας. Επίσης, η πρόσκληση για συμμετοχή στα δρώμενα του σχολείου, η χρήση ψηφιακών πλατφορμών επικοινωνίας, η γνωστοποίηση ξεκάθαρα προσδιορισμού στόχων και το ειλικρινές ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών αποτελούν τρόπους προσέγγισης που εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να προσεγγίσουν τους γονείς των μαθητών/τριών τους.

Ο ξεκάθαρος προσδιορισμός στόχων από την πλευρά του δασκάλου δεν αφήνει περιθώρια στον γονιό να πράξει διαφορετικά από το να συνεργαστεί με τον εκπαιδευτικό. Επίσης, η τακτική επικοινωνία με τον γονιό και το ειλικρινές ενδιαφέρον που θα δείξει κανείς, πιστεύω ότι είναι ένδειξη για την προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων ενός παιδιού (Σ1).

Ενημερώνω τους γονείς σχετικά με την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών τους. Διατηρώ συχνή επικοινωνία μέσω συναντήσεων, ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και τηλεφωνικής επικοινωνίας (Σ9).

Οι γονείς μπορούν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες, να παρουσιάζουν εργασίες που σχετίζονται με το επάγγελμά τους ή τα ενδιαφέροντά τους ή ακόμα και να βοηθούν στη διαχείριση της τάξης (Σ12).

Δημιουργία ομάδας σε πλατφόρμα του διαδικτύου για συνεχή ενημέρωση, άμεση επικοινωνία και γνωστοποίηση όλων των δραστηριοτήτων εντός της τάξης (Σ14).

Τέλος ορισμένοι εκπαιδευτικοί υποστήριξαν πως για να είναι αποτελεσματική η προσέγγισή τους προς τους γονείς θα πρέπει να υπάρχει διακριτικότητα και να απουσιάζει η επικριτική στάση απέναντί τους προκειμένου να υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ τους.

Είναι σημαντικό, ωστόσο... να εκτιμάμε σε κάθε περίπτωση τα πράγματα που θα πούμε στον γονέα σχετικά με τη συμπεριφορά του παιδιού του, ώστε να μην τον πληγώσουμε και τον φέρουμε σε θέση άμυνας αλλά και για να μην διαταράξουμε τη σχέση εμπιστοσύνης που έχουμε χτίσει με τον μαθητή (Σ2).

...και απουσιάζει η επικριτική διάθεση απέναντί τους (Σ11).

5. Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Η διαχείριση της τάξης αποτελεί μια από τις πιο κρίσιμες και περίπλοκες πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Yonas et al., 2023), καθώς οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αντιμετωπίσουν μια σειρά από προκλήσεις που δοκιμάζουν τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους (Maunula et al., 2023). Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι ευέλικτοι και δημιουργικοί για να διαμορφώσουν ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον αντιμετωπίζοντας τις διάφορες προκλήσεις που παρουσιάζονται (Mustafida, 2021).

Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης επιβεβαιώνουν τα ερευνητικά αυτά δεδομένα αναφορικά με την ύπαρξη ποικίλων προκλήσεων στο εσωτερικό μιας τάξης. Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος ανέφεραν ότι οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν περιλαμβάνουν τη διαχείριση των προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών/τριών. Η ανεπαρκής διαχείριση αυτών των προβλημάτων μπορεί να επιδεινώσει το κλίμα στην τάξη και να μειώσει την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Maunula et al., 2023). Ακόμη, οι εκπαιδευτικοί επεσήμαναν την πρόκληση της μη τήρησης των κανόνων από τους/τις μαθητές/τριες.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί τόνισαν την πρόκληση της δημιουργίας ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος, που βασιίζεται στον αλληλοσεβασμό, την αποδοχή της διαφορετικότητας και την ενσυναίσθηση. Αυτό το εύρημα συνάδει με τις πολυπολιτισμικές προσεγγίσεις σύμφωνα με τις οποίες οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναλάβουν πολυδιάστατους ρόλους για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις ενός διαφοροποιημένου και πολύπλοκου μαθησιακού περιβάλλοντος (Hajisoteriou et al., 2018, Mustafida, 2021).

Μία ακόμη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί του δείγματος στη διαχείριση της τάξης τους είναι οι διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και τα επίπεδα των μαθητών/τριών. Πράγματι, οι διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών/τριών, κυρίως, λόγω των διαφορετικών ικανοτήτων και προσωπικών ενδιαφερόντων τους αποτελεί μία σημαντική πρόκληση για τους/τις εκπαιδευτικούς (Bostina-Bratu & Negoescu, 2016).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν την ύπαρξη μεγάλων τάξεων σε αριθμό μαθητών/τριών ως πρόκληση. Η μείωση του αριθμού των μαθητών/τριών σε μία τάξη μπορεί να αποτρέψει διάφορα προβλήματα, όπως η εμφάνιση βίαιων συμπεριφορών μεταξύ των μαθητών/τριών (Θάνος & Κατσικάς, 2021).

Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν επίσης τα προβλήματα συνεργασίας με τους γονείς ως σημαντική πρόκληση. Ωστόσο, η ενεργή συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή των παιδιών είναι κρίσιμη για την επιτυχία της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης (Luo, 2023).

Η διαχείριση ενός ετερογενούς και πολύπλοκου περιβάλλοντος, που προκύπτει από τα διαφορετικά κίνητρα των μαθητών/τριών, αποτελεί σημαντική πρόκληση για τους/τις εκπαιδευτικούς (Bostina-Bratu & Negoescu, 2016). Παράλληλα, η ενσωμάτωση μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες (Karagianni et al., 2023, Mustafida, 2021) προσθέτει ένα επιπλέον επίπεδο δυσκολίας. Αυτό επιβεβαιώνεται κι από τα ευρήματα της παρούσας μελέτης, καθώς οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν τη διάσπαση προσοχής και την έλλειψη κινήτρων των μαθητών/τριών ως προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στο εσωτερικό της τάξης τους.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν την επαγγελματική τους ανάπτυξη ως πρόκληση. Πράγματι, η ταχεία ανάπτυξη της τεχνολογίας και οι εξελισσόμενες παιδαγωγικές θεωρίες θέτουν προκλήσεις για τους/τις εκπαιδευτικούς, καθώς απαιτείται να συμβαδίζουν με τις καινοτομίες. Η συνεχής ανάπτυξη δεξιοτήτων και μεθοδολογιών για την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην τάξη είναι πλέον απαραίτητη. Ωστόσο, οι θεσμικοί φορείς συχνά δεν παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη (Koehler & Mishra, 2009).

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων οι εκπαιδευτικοί του δείγματος χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές. Μία από τις κύριες στρατηγικές που χρησιμοποιούν είναι η εξατομικευμένη διδασκαλία. Αυτή η προσέγγιση συνάδει με τη σύγχρονη θεωρία, η οποία τονίζει τη σημασία της προσαρμογής των διδακτικών πρακτικών στις ατομικές ανάγκες των μαθητών/τριών για την ενίσχυση της μάθησης και της αυτονομίας τους και της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης (Luo, 2023, Messo et al., 2015).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν συστήματα ανταμοιβών καλής συμπεριφοράς και διαδραστικές δραστηριότητες για να διατηρήσουν ένα θετικό κλίμα στην τάξη. Είναι γεγονός πως οι θετικές ενισχύσεις μπορούν να βελτιώσουν τη συμπεριφορά των μαθητών/τριών και να προωθήσουν ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον (Karagianni et al., 2023, Weber et al., 2022). Η χρήση διαδραστικών δραστηριοτήτων, προσαρμοσμένων

στις ανάγκες κάθε μαθητή/τριας, αναφέρθηκε επίσης ως αποτελεσματική στρατηγική από τους/τις εκπαιδευτικούς του δείγματος. Η σύγχρονη προσέγγιση στη διαχείριση της τάξης ενθαρρύνει τη συμμετοχή των μαθητών/τριών και την εμπλοκή τους σε δραστηριότητες που προάγουν την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητα (Messo et al., 2015).

Η δημιουργία ενός δημοκρατικού και συμμετοχικού περιβάλλοντος στην τάξη αποτελεί επίσης κεντρική στρατηγική. Αυτό το εύρημα συνάδει με τη θεωρία που προτείνει τη μαθητοκεντρική προσέγγιση, η οποία ενισχύει την ατομική αξία και την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών/τριών (Luo, 2023). Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν επίσης τη σημασία της δίκαιης στάσης και του σεβασμού απέναντι σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες ως κεντρικές πρακτικές διαχείρισης.

Για τη διαχείριση των προκλήσεων που παρουσιάζονται στην τάξη οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως οι ποιοτικές αλληλεπιδράσεις και η ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν ότι οι ομαδικές και προσωπικές συζητήσεις, ενισχύουν την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης και προάγουν ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον. Αυτές οι πρακτικές συνάδουν με τις θεωρητικές προσεγγίσεις που τονίζουν την αξία της θετικής ενίσχυσης έναντι των τιμωρητικών πρακτικών (Weber et al., 2022).

Επιπλέον, τα αποτελέσματα δείχνουν την εφαρμογή παιγνιωδών τρόπων ενδυνάμωσης των σχέσεων και της μάθησης, επιβεβαιώνοντας τη θεωρία που υπογραμμίζει τη σημασία της καλλιέργειας σχέσεων και της ενίσχυσης της ενσυναίσθησης (Karagianni et al., 2023, Luo, 2023). Ορισμένοι εκπαιδευτικοί τονίζουν την ανάγκη για καθορισμό σαφών κανόνων και συνεπειών, συνδυάζοντάς το με τεχνικές προσαρμοσμένες στις ανάγκες των μαθητών/τριών. Αυτό δείχνει ότι οι εκπαιδευτικοί κατανοούν τη σημασία της εξατομικευμένης προσέγγισης στη διαχείριση της τάξης, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός θετικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Μία ακόμη στρατηγική που αναφέρθηκε από τους/τις εκπαιδευτικούς του δείγματος είναι η ενημέρωση των γονέων για τα προβλήματα των παιδιών τους. Οι εκπαιδευτικοί τόνισαν ότι η συνεργασία με τους γονείς είναι κρίσιμη για τη διαχείριση της τάξης, υπογραμμίζοντας τη σημασία της σύμπνοιας χειρισμών και στόχων μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Πράγματι, η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη ενός συνεκτικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος (Luo, 2023).

Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους για να προσεγγίσουν τους γονείς, αντιλαμβανόμενοι τη σπουδαιότητα αυτής της συνεργασίας. Η τακτική ενημέρωση και επικοινωνία αναφέρθηκε ως μία από τις κύριες μεθόδους. Η συνεχής και ανοιχτή επικοινωνία με τους γονείς ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία και προάγει την αμοιβαία κατανόηση και συνεργασία (Luo, 2023). Άλλες μέθοδοι που αναφέρθηκαν περιλαμβάνουν την πρόσκληση γονέων για συμμετοχή στα δρώμενα του σχολείου και τη χρήση ψηφιακών πλατφορμών επικοινωνίας. Τέλος, η προσέγγιση με διακριτικότητα και η αποφυγή επικριτικότητας

υποστηρίχθηκαν ως σημαντικές πρακτικές. Αυτές οι πρακτικές δεν επιδρούν θετικά μόνο στους/στις μαθητές/τριες αλλά ενθαρρύνουν τη δημιουργία μιας συνεργατικής κοινότητας μάθησης στην οποία και οι γονείς έχουν ενεργό ρόλο (Luo, 2023).

5.1. Περιορισμοί της Έρευνας

Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει ορισμένους περιορισμούς που είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων:

- **Μικρό μέγεθος δείγματος:** Η συμμετοχή 14 εκπαιδευτικών περιορίζει τη δυνατότητα γενίκευσης των ευρημάτων σε μεγαλύτερους πληθυσμούς.
- **Υπερεκπροσώπηση γυναικών:** Η πλειονότητα του δείγματος αποτελείται από γυναίκες, γεγονός που μπορεί να επηρεάζει τη συνολική αντιπροσωπευτικότητα των αποτελεσμάτων.
- **Ποιοτική προσέγγιση:** Παρότι οι ημιδομημένες συνεντεύξεις προσφέρουν βαθιά κατανόηση των φαινομένων, η φύση της μεθόδου περιορίζει τη δυνατότητα ποσοτικής γενίκευσης.

6. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η παρούσα μελέτη υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα της διαχείρισης Σποικιλόμορφων μαθησιακών περιβαλλόντων, όπου οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αντιμετωπίζουν ζητήματα συμπεριφοράς, να καλλιεργούν ένα υποστηρικτικό κλίμα και να ανταποκρίνονται σε ποικίλες μαθησιακές ανάγκες. Η έρευνα αναδεικνύει τη σημασία της εξατομικευμένης διδασκαλίας, της θετικής ενίσχυσης και των διαδραστικών δραστηριοτήτων ως αποτελεσματικές στρατηγικές για την προώθηση ενός ευνοϊκού μαθησιακού περιβάλλοντος. Επιπλέον, η μελέτη τονίζει τον κρίσιμο ρόλο της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων στην ενίσχυση της διαχείρισης της τάξης και των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Οι επιπτώσεις αυτής της έρευνας εκτείνονται πέρα από το ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο, προσφέροντας πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές για εκπαιδευτικούς σε παρόμοια περιβάλλοντα. Υιοθετώντας μια ολιστική προσέγγιση που ενσωματώνει σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες και πρακτικές, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαχειριστούν καλύτερα τις πολυδιάστατες προκλήσεις των σύγχρονων τάξεων. Αυτή η μελέτη συμβάλλει στη βιβλιογραφία παρέχοντας μια ολοκληρωμένη κατανόηση των δυναμικών της διαχείρισης της τάξης και προσφέροντας τεκμηριωμένες συστάσεις για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής πρακτικής. Ενδυναμώνοντας τους εκπαιδευτικούς με αποτελεσματικές στρατηγικές και ενισχύοντας τις συνεργατικές σχέσεις με τους γονείς, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα της εκπαίδευσης και να υποστηρίξουν την ολιστική ανάπτυξη των μαθητών/τριών.

Επιπλέον, τα ευρήματα της μελέτης προσφέρουν σημαντική συμβολή στον τομέα της εκπαιδευτικής διαχείρισης. Αναδεικνύουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί

και τις πρακτικές που χρησιμοποιούν για την αποτελεσματική διαχείριση των τάξεων τους. Η κατανόηση αυτών των πρακτικών μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερο σχεδιασμό προγραμμάτων επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και στη βελτίωση των πρακτικών διαχείρισης της τάξης.

Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στη διαχείριση της τάξης είναι επίσης ένας τομέας που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να εξετάσουν την επίδραση των προγραμμάτων κατάρτισης που σχεδιάζονται για την ενίσχυση των δεξιοτήτων διαχείρισης της τάξης και την ενθάρρυνση της υιοθέτησης καινοτόμων διδακτικών πρακτικών. Ένα πιθανό ερευνητικό ερώτημα θα μπορούσε να είναι η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης στη διαχείριση της τάξης και της απόδοσης τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών/τριών τους.

Καταληκτικά, η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων παραμένει κρίσιμος παράγοντας για την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην εξέταση των δυναμικών αυτής της συνεργασίας και της επίδρασής της στη διαχείριση της συμπεριφοράς των μαθητών/τριών και στην επίτευξη μαθησιακών στόχων προσφέροντας ουσιαστικές γνώσεις για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Βιβλιογραφία

- Affandi, L. H., Saputra, H. H. & Husniati, H. (2020). Classroom management at primary schools in Mataram: Challenges and strategies. *1st Annual Conference on Education and Social Sciences (ACCESS 2019)*, 263-266. Atlantis Press. DOI 10.2991/assehr.k.200827.066
- Βρασίδης, Χ. (2014) *Εισαγωγή στην ποιοτική έρευνα*. Nicosia: Cardet Press.
- Bandura, A. (1977) *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bostina-Bratu, S. & Negoescu, A. (2016) Differentiated Instruction in Mixed-Ability Groups: The Jigsaw Strategy. *Proceedings of the 21st International Conference of the Knowledge-Based Organization*, 22, 407-412. <https://doi.org/10.1515/kbo-2016-0070>
- Bryman, A. (2017) *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας* (Επιστ. Επιμ. Α. Αϊδίνης, μτφρ. Π. Σακελλαρίου). Αθήνα: Gutenberg.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2008) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας* (μτφρ. Σ. Κυρανάκης, Μ. Μαυράκη, Χ. Μητσοπούλου, Π. Μπιθαρά & Μ. Φιλοπούλου). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Creswell, J.W. (2013) *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (4th ed). London: SAGE Publications, Inc.

- Evertson, C. M. & Weinstein, C. S. (Eds.) (2013) *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. New York: Routledge.
- Hajisoteriou, C., Karousiou, C. & Angelides, P. (2018) Successful components of school improvement in culturally diverse schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 29(1), 91–112. <https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1385490>
- Hosan, M. S., Weiyan, C. & Hosan, M. S. (2022) Classroom Management in Primary Schools of Bangladesh: Problems and Prospects. *International Journal of Education, Learning and Development*, 10(9), 19-54. doi: 10.37745/ijeld.2013/vol10n91954
- Jones, S. M. & Bouffard, S. M. (2012) Social and emotional learning in schools: From programs to strategies and commentaries. *Social policy report*, 26(4), 1-33.
- Jones, V. & Jones, L. (2020) *Comprehensive classroom management: Creating communities of support and solving problems* (12th ed). Pearson.
- Θάνος, Θ. & Κατσικός, Α. (2021) Ο ρόλος του διευθυντή στη διαχείριση περιστατικών βίας μεταξύ μαθητών, τα οποία παραπέμπονται από τους εκπαιδευτικούς: Απόψεις διευθυντών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. *Η Έρευνα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, 2, 73-92. Αθήνα: Πεδίο.
- Karagianni, E., Papadaki, A., Karabatzaki, Z. & Driga, A. M. (2023) The teacher's key role in the challenge of the effective classroom management. *Research, Society and Development*, 12(2), 1-14. <https://doi.org/10.33448/rsd-v12i2.40054>
- Koehler, M. J. & Mishra, P. (2009) What is technological pedagogical content knowledge? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60-70.
- Λιαργκόβας, Π., Δερμάτης, Ζ. & Κομνηνός, Δ. (2019) *Μεθοδολογία της έρευνας και συγγραφή επιστημονικών εργασιών*. Θεσσαλονίκη: Τζιόλα.
- Lanka, E., Lanka, S., Rostron, A. & Singh, P. (2020) Why we need qualitative research in management studies. *Revista de Administração Contemporânea*, 25, e200297.
- Luo, Y. (2023) Exploring the Problems and Optimization Strategies of Class Teacher Management in Primary Schools. *Journal of Education and Educational Research*, 3(1), 103-105.
- Maunula, M., Granlund, K. & Harju-Luukkainen, H. (2023) Elementary school teachers' experiences of implementing the Teacher Classroom Management Method - Case study in Finland. *International Journal on Studies in Education (IJonSE)*, 5(3), 332-347. <https://doi.org/10.46328/ijonse.144>
- McLeod, S. (2024, February 1) *Albert Bandura's Social Learning Theory*. <https://www.simplypsychology.org/bandura.html>
- Messo, M. S., Pathan, P. A., Mesa, S. K. & Mesa, K. F. (2015) Approaches of primary school teachers for classroom management in district sanghar of sindh province. *The Women – Annual Research Journal*, 7(1), 35-49.

- Mustafida, F. (2021) Multicultural Classroom Management: Strategies for Managing the Diversity of Students in Elementary Schools and Madrasah Ibtidaiyah. *Madrasah Jurnal Pendidikan dan Pembelajaran Dasar*, 13(2), 84-96. doi: 10.18860/MAD.V13I2.11061
- Nelsen, J. (2006) *Positive discipline: The classic guide to helping children develop self-discipline, responsibility, cooperation, and problem-solving skills*. New York: Ballantine Books.
- Siddique, A., Noorani, Z. & Moin, M. (2024) An investigation on classroom management challenges faced by teachers at primary school level in Punjab. *Journal of Social Research Development*, 5(2), 130-140.
- Vygotsky, L. S. (1987) Thinking and speech. In R.W. Rieber & A.S. Carton (Eds.), *The collected works of L.S. Vygotsky, Volume 1: Problems of general psychology* (pp. 39–285). New York: Plenum Press.
- Weber, M., Zhang, Y., Mittelstet, A., Kaur, L. & Jimerson, S. R. (2022) Effective Classroom Management to Support Elementary Students: Promoting Student Success through Reducing Off-Task Problem Behaviors. *Current Research in Psychology and Behavioral Science (CRPBS)* 3(7), 1-5. doi: 10.54026/crpbs/1067
- Willig, C. (2014) *Introducing qualitative research in psychology*. Maidenhead: Open University Press.
- Yonas, V., Rupia, C. & Onyango, D. (2023) Classroom Management Challenges Facing Teachers in Enhancing Students' Academic Achievement in Public Secondary Schools in Tarime District East African. *Journal of Education Studies*, 6(1), 22-37. <https://doi.org/10.37284/eajes.6.1.1048>